

Diversitat cultural i solidaritat internacional

Article 10. Reforçar la capacitat de creació i de difusió a escala mundial

Davant dels desequilibris que presenten actualment els fluxos i els intercanvis de béns culturals a escala mundial, cal reforçar la cooperació i la solidaritat internacionals destinades a permetre que tots els països, en particular els països en via de desenvolupament i els països en transició, posin en funcionament unes indústries culturals viables i competitives a escala nacional i internacional.

Article 11. Impulsar la col·laboració entre el sector públic, el sector privat i la societat civil

Les forces del mercat no poden assegurar totes soles la preservació i la promoció de la diversitat cultural, garantia d'un desenvolupament humà sostenible. Amb aquesta perspectiva cal reafirmar la funció primordial de les polítiques públiques, en col·laboració amb el sector privat i la societat civil.

Article 12. La funció de la UNESCO

La UNESCO, d'acord amb el seu mandat i les seves funcions, té la responsabilitat de:

A: promoure que es tinguin en compte els principis enunciats en aquesta declaració en les estratègies de desenvolupament elaborades dins de les diverses instàncies intergovernamentals;

B: servir d'instància de referència i de concertació entre els estats, els organismes governamentals i no governamentals internacionals, la societat civil i el sector privat, perquè elaborin conjuntament conceptes, objectius i polítiques a favor de la diversitat cultural;

C: mantenir la seva acció normativa, la seva acció de sensibilització i de desenvolupament de les capacitats en els àmbits relacionats amb aquesta declaració que siguin de la seva competència;

D: facilitar l'aplicació del pla d'acció.

UNESCOcat

CENTRE UNESCO DE CATALUNYA

Mallorca, 285 - Barcelona E-08037
tel.: +34 934 589 595 - fax: +34 934 575 851
centre@unesco.cat.org - www.unesco.cat.org

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE LA UNESCO SOBRE LA DIVERSITAT CULTURAL

Adoptada per la 31a sessió de la
Conferència General de la UNESCO,
París, 2 de novembre de 2001

La diversitat cultural, una nova ètica universal al servei del desenvolupament i de la pau

La Declaració Universal de la UNESCO sobre Diversitat Cultural, aprovada per unanimitat pels 185 estats membres representats en la reunió de la Conferència General l'any 2001, poc després dels esdeveniments de l'11 de setembre, és l'acte fundador d'una nova ètica promoguda per la UNESCO a començaments del segle XXI. Per primera

vegada, la comunitat internacional s'ha dotat d'un instrument normatiu de gran abast per afermar la seva convicció que el respecte de la diversitat de les cultures i el diàleg intercultural constitueixen una de les millors garanties de desenvolupament i de pau. En aquest esperit, la UNESCO, la Constitució de la qual demanava, ja l'any 1945, que protegís « la fecunda diversitat de les cultures », considera com a prioritària la causa d'una diversitat sostenible amenaçada per una accelerada mundialització.

Identitat, diversitat i pluralisme

Article 1. La diversitat cultural, patrimoni comú de la humanitat

La cultura pren formes diverses al llarg del temps i de l'espai. Aquesta diversitat s'encarna en l'originalitat i la pluralitat de les identitats que caracteritzen els grups i les societats que componen la humanitat. Font d'intercanvis, d'innovació i de creativitat, la diversitat cultural és tan necessària per al gènere humà com la biodiversitat per als éssers vius. En aquest sentit, constitueix el patrimoni comú de la humanitat i ha de ser reconeguda i afermada en benefici de les generacions actuals i de les generacions futures.

Article 2. De la diversitat cultural al pluralisme cultural

Dins de les nostres societats, cada cop més diversificades, és indispensable assegurar una interacció harmònica i una voluntat de viure juntes de persones i de grups d'identitats culturals plurals, variades i dinàmiques. Unes polítiques que afavoreixin la inclusió i la participació de tots els ciutadans són garantia de cohesió social, de vitalitat de la societat civil i de pau. Definit així, el pluralisme cultural constitueix la resposta política al fet de la diversitat cultural. El pluralisme cultural, indissociable d'un marc democràtic, afavoreix els intercanvis culturals i l'expansió de les capacitats creatives que nodreixen la vida pública.

Article 3. La diversitat cultural, factor de desenvolupament

La diversitat cultural amplia les possibilitats d'elecció que s'ofereixen a cadascun de nosaltres; és un dels motors del desenvolupament, entès no solament com a factor de creixement econòmic sinó també com a mitjà perquè els individus i els grups accedeixin a una existència intel·lectual, afectiva, moral i espiritual més satisfactòria.

Diversitat cultural i drets humans

Article 4. Els drets humans, garants de la diversitat cultural

La defensa de la diversitat cultural és un imperatiu ètic, inseparable del respecte de la dignitat de la persona humana. Aquesta defensa implica el compromís de respectar els drets humans i les llibertats fonamentals, especialment els drets de les persones que pertanyen a minories i els dels pobles autòctons. Cap persona no pot invocar la diversitat cultural per atemptar contra els drets humans garantits pel dret internacional, ni per limitar-ne l'abast.

Article 5. Els drets culturals, marc propici de la diversitat cultural

Els drets culturals formen part dels drets humans, que són universals, indissociables i interdependents. L'expansió d'una diversitat creativa exigeix la plena realització dels drets culturals tal com estan definits a l'article 27 de la Declaració Universal dels Drets Humans i en els articles 13 i 15 del Pacte Internacional Relatiu als Drets Econòmics, Socials i Culturals. Així tota persona ha de poder expressar-se, crear i difondre les seves obres en la llengua que triï i especialment en la seva llengua materna; tota persona ha de tenir una educació i una formació de qualitat que respectin plenament la seva identitat cultural; tota persona ha de poder participar en la vida cultural que esculli i exercir les seves pròpies pràctiques culturals, dins dels

límits que imposa el respecte envers els drets humans i les llibertats fonamentals.

Article 6. Cap a una diversitat cultural accessible a tothom

S'ha d'assegurar la lliure circulació de les idees a través de la paraula i de la imatge, tot veïllant perquè totes les cultures puguin expressar-se i donar-se a conèixer. La llibertat d'expressió, el pluralisme dels mitjans de comunicació, el multilinguisme, la igualtat d'accés a les expressions artístiques, al saber científic i tecnològic –fins i tot en forma digital- i la possibilitat que totes les cultures estiguin presents als mitjans d'expressió i de difusió, són els garants de la diversitat cultural.

Diversitat cultural i creativitat

Article 7. El patrimoni cultural, font de creativitat

Tota creació s'alimenta de les arrels de les tradicions culturals però sols s'expandeix en contacte amb les altres. Per això el patrimoni, en totes les formes, ha de ser preservat, valorat i transmès a les generacions futures com a testimoni de l'experiència i de les aspiracions humanes, amb la finalitat de nodrir la creativitat en tota la seva diversitat i instaurar un veritable diàleg entre les cultures.

Article 8. Els béns i serveis culturals, unes mercaderies diferents de les altres

Davant de les transformacions econòmiques i tecnològiques actuals, que obren àmplies perspectives per a la creació i la innovació, cal dispensar una atenció particular a la diversitat de l'oferta creativa, especialment als drets dels autors i dels artistes, i també a l'especificat dels béns i serveis culturals que, per ser portadors d'identitat, de valors i de sentit, no han de ser considerats mercaderies o béns de consum com els altres.

Article 9. Les polítiques culturals, catalitzadores de la creativitat

Tot assegurant la lliure circulació de les idees i de les obres, les polítiques culturals han de crear les condicions propícies a la producció i a la difusió de béns i serveis culturals diversificats, gràcies a unes indústries culturals que disposin de mitjans per afirmar-se a escala local i mundial. Pertoca a cada estat, dins del respecte de les seves obligacions internacionals, definir la seva política cultural i aplicar-la a través dels mitjans d'actuació que consideri més adequats, tant si es tracta de suport operatiu com de marcs reglamentaris apropiats.